

Promluva s výkladem Žalmu 24

„Hospodinova je země se vším, co je na ní, svět i ti, kdo na něm sídlí. To on základ na mořích jí kladl, pevně ji usadil nad vodními proudy. Kdo vystoupí na Hospodinovu horu? A kdo stanout smí na jeho svatém místě? Ten, kdo má čisté ruce a srdce ryzí, ten, kdo nezneužije mou duši, ten, kdo nepřísahá lstivě. Ten dojde požehnání od Hospodina, spravedlnosti od Boha, své spásy. To je pokolení těch, kdo se na jeho vůli dotazují. Ti, kdo hledají tvou tvář - toť Jákob.“ Ž 24,1-6

Sestry a bratři, celosvětová ekumenická aktivita propojující mnoho věřících lidí v různých částech světa se v období od 1. září do 4. října projevuje intenzivní modlitbou za stvoření. Také my křesťané v České republice se k této aktivitě modliteb i konkrétního jednání připojujeme. K této příležitosti je vybrán Žalm 24. Tento žalm začíná nádhernou hymnickou výpovědí: „Hospodinova je země se vším, co je na ní, svět i ti, kdo na něm sídlí“ (Ž 24,1; srov. Ex 19,5; Dt 10,14). Žalm 24. je oslavnou písní. Je v ní chválen Bůh, který je tvůrce země, jejím pánem, a především pečujícím starostlivým hospodářem. „Navštěvuješ zemi, hojností ji zahrnuješ, velmi bohatou ji činíš. Boží potok je naplněn vodou, pečuješ o obilí, ano, máš o zemi péči,“ slyšíme v jiném z žalmů (Ž 65,10). Podle biblické víry Bůh svět nejen stvořil, ale také prozřetelně udržuje a vede podle svých záměrů k cíli. Jak je to vysloveno v listě Koloským, kde je ukázána spojitost a vzájemnost mezi stvořením a vykoupením v Ježíši Kristu (Ko 1,15-20). Kristus je Pánem i nad přírodou, je Pán nad všemi jejími silami. Skrze Krista má být celé stvoření smířeno (Ko 1,20). V něm je pokoj a mír (Ef 2,4). V něm dochází stvoření sjednocení, souladu a harmonie (Ef 1,10).

V žalmu zaznívá slavnostní prohlášení a vyznání věřícího lidu, že celá země patří Bohu. V jiném z žalmů je řečeno, že nedostupná nebesa patří Bohu, avšak zemi dal Bůh nám lidem (Ž 115,16). Je to míněno ve smyslu svěření země a přírodního bohatství do naší správy. Lidé si myslí, že jim patří vše, že si mohou s přírodou dělat všechno, co se jim zlíbí, ale toto vše je nám jen svěřeno k opatrování, k tomu, aby byl život na zemi podle vůle Stvořitele chráněn, rozvíjen, ne umenšován a ničen. Ze Žalmu 24. to vyznívá jasně: Země a vše na ní patří Bohu, ne nám. To je to první důležité sdělení z tohoto žalmu.

A to druhé, co je z žalmu patrné, je obraz země jako velikého domova, kde mnozí bydlí společně a ve vzájemnosti. Země je místem života nejrůznějších tvorů, kteří žijí ve vzduchu, na zemi i ve vodách. V Bibli kralické je užito slovo „plnost“. Tato plnost je Božím stvořitelem záměrem a cílem, tedy pestrost i pozoruhodná dokonalost přírody jako Stvořitelova díla. Země je tedy místem společného života, a to jak nás lidí, tak i nejrůznějších tvorů, živočichů, stromů a rostlin. Jenomže být ve společném domě není tak jednoduché. Když si vezmeme jako příklad sousedství nás lidí v jednom domě, tak soužití je někdy velmi komplikované. Máme třeba některé sousedy, kteří nám nesedí. Někdy nám sousedé ztrpčují život, jindy zase my jim. Soužití mezi námi lidmi v jednom domě či přímo domově může být velmi obtížné a složité. Když čteme některé knížky o přírodě, tak můžeme rozpoznávat, jak v pozoruhodném a velmi

složitým živém přírodním systému si navzájem rostliny a různé organismy dokážou vyjít vstříc, doplňují se a jsou schopny žít v souladu a navzájem si jsou prospěšnými. I mezi námi lidmi by se měla projevovat ohleduplnosti vůči druhým a schopnost být si vzájemně prospěšní.

A to třetí, co nás na Žalmu 24. může zaujmout, je zjevná i skrytá souvislost mezi stavem země a mezi jednáním člověka. Tento žalm totiž propojuje téma země a přírody s tématem lidského jednání. Po úvodní hymnické výpovědi o zemi jsou stručně shrnuty podmínky pro to, aby člověk mohl obstát před Bohem. Má mít – slovy žalmu – čisté ruce a čisté srdce, nemá se zabývat marnostmi (podle Bible kralické) a nemá lstivě přísahat (Ž 24,4). Mít „čisté ruce“ neznamená nezašpinit si je od práce, od hlíny, ale je to obraz správného jednání, neposkvrněného zlými činy. „Čisté srdce“ je takové, které není zatížené zlými myšlenkami a úmysly, ale vyznačuje se přímostí a upřímností. Stav přírody a lidského jednání spolu může úzce souviset. Jak totiž člověk morálně jedná, tak se to projevuje i na podobě země. Podle Bible víme, že když člověk Adam přestoupil Boží slovo a nerespektoval jej, ztratil nádhernou rajskou zahradu, která jej obklopovala, země se stala pustou a vyrůstaly z ní trní a bodláčí (Gn 3,18). Když Izraelci porušovali Boží řád, tak se to projevilo i na podobě vyschlé země, kdy nastalo sucho bez životodárné vláhy (srov. 2 Pa 6,26-27). Když nemají lidé úctu k Bohu, k sobě navzájem, nemají ani úctu k přírodě a k živým tvorům a na stavu země se to viditelně projevuje. Příroda nám však svými silami připomíná i svoji sílu. Člověk musí nečekaně čelit živlům a příroda může mít pro nás i velice nevlídnou tvář. Příroda má velkou sílu, běsnící živly mají schopnost ničit vše a člověk si náhle uvědomuje, jak je ve světě nepatrný a jak je ve své křehkosti vystaven různým ohrožením. Není v přírodě pánem a nemůže si dělat, co chce, ale má mít na zřeteli řád přírody a dbát na něj. Řád, který je v přírodě a vesmíru patrný, je podobně dán i člověku. Boží řád chrání, napomáhá a slouží k životu.

Doba, kterou jsme prožívali v loňském roce 2020 i v letošním roce 2021, znamenala naše uzavření a zastavení života společnosti i lidstva. Změnilo se mnohé, na co jsme byli dosud zvyklí. Nekonalý se společenské a kulturní akce a prostory divadel a hudebních sálů byly uzavřeny. Když nebylo možné chodit do divadel, na koncerty, do sportovních hal, o to více se zájem lidí soustředil na přírodu. Lidé ve větší míře vycházeli do přírody na procházky a výlety. Uvědomili jsme si více význam přírody pro náš život, pro naše zdraví a důležitost našeho přirozeného životního prostředí. Někdy si my lidé přírody v nejbližším okolí příliš nevážíme, pustošíme ji a zanedbáváme ji. A přitom jezdíme za krásami přírody do velmi vzdálených míst, ale pozoruhodná příroda je a může být i kolem nás. Máme se za přírodu a plnost života v ní modlit a také o ni pečovat, dbát na ni a vážit si jejích pozoruhodných darů, bez kterých bychom my lidé nemohli žít. Kéž jako křesťané dokážeme hledět na přírodu s vírou v Boha, kterému patří celá země. Ať jsme schopni dívat se na přírodu očima milujícího Krista. Do jeho lásky jsme zahrnuti my, každý z nás, ale i celé stvoření.